

šuje až po skončení ústního jednání. Právem proto doručil prvý soud rozsudek přímo straně a nikoli jejímu zástupci chudých a nelze mu vytýkati, že tím žalující straně odňal možnost před soudem projednávat. Názor stížnosti, že odvolací lhůta začala znovu běžeti ode dne, kdy rozsudek byl — znovu — doručen jejímu advokátovi zřízenému jako zástupce chudých, nemá v zákoně opory, ježto, jak dolíčeno, rozsudek byl správně a platně doručen straně osobně, takže opětne jeho doručení nemohlo míti již právní účinek. Také nelze za to míti, že se odvolací lhůta prodloužila žádostí o zřízení zástupce chudých pro odvolací řízení nebo způsobem, jakým ji první soud — proti jejímu jasnému znění — vyřídil, neboť, jak lze usuzovati z ustanovení § 73 druhý odstavec c. ř. s., závěrem z opaku nemá řízením o povolení práva chudých býti řízení ve věci hlavní — až na výjimky stanovené v § 73 druhý odstavec — zdržováno. Odvolací soud pokládal proto odvolání, podané až 19. května 1928, t. j. 21tý den, podle § 464 c. ř. s. právem za opozdžené.

### Čís. 8337.

#### Simultanní hypoteky.

Stanovení náhradního nároku podle § 222 ex. ř. nemůže býti napadeno vlastníkem spoluzavazené, avšak v dražbě neprodané nemovitosti; vlastníku této nemovitosti není v dražebním řízení přiznáno právo účastníka tohoto řízení, s druhé strany však nemohou býti stanovením náhradního nároku dotčena práva vlastníka neprodané nemovitosti.

Rozvrhové usnesení, v němž jest stanoven náhradní nárok, jest listinou, na základě jejíhož obsahu jest s formálního hlediska zásadně přípustno povolit vklad zástavního práva pro náhradní nárok bez ohledu na to, zda ten, kdo jest v pozemkové knize v čase zápisu zapsán jako vlastník, má snad hmotněprávní námitky proti vkladu tohoto zástavního práva.

Zákon připouští zajištění náhradního nároku v lepším než v běžném pořadí jen k další lepší a účinnější ochraně následujících oprávněných, ale ovšem jen v tom případě, když současně se vkladem náhradního nároku bude vymazána simultanní pohledávka; v případech však, kde simultanní pohledávka byla již dříve vymazána, jest následující oprávněné chrániti aspoň knihovním zajištěním v běžném pořadí.

(Rozh. ze dne 26. září 1928, R II 292/28.)

Soud první stolice povolil I-ské záložně vklad zástavního práva pro její náhradní nárok v běžném pořadí. Rekursní soud žádost zamítl. Důvody: Náhradní nárok může býti vložen na nemovitosti, pro kterou byl rozvrhovým usnesením stanoven, jen tehda, je-li nemovitost ta aspoň v době rozvrhového usnesení spoluzavázána a pohledávka uspokojeného simultanního věřitele zástavního spolu má býti vymazána (§ 222 čtvrtý odstavec ex. ř.). Z toho vyplývá, že se vklad

náhradního nároku může státi jen za současného vkladu výmazu simultanní pohledávky. Zde jest však stav následující: Zástavní právo pro pohledávky hromadné sirotčí pokladny v L. 1.800 zl., 1.200 zl., 600 zl. a 400 zl. neexistovalo ve vložce čís. 37 v době rozvrhového usnesení, takže rozvrhové usnesení k jejich výmazu vůbec již nemůže vésti. Ke vkladu náhradního nároku nemůže dojíti již proto, že se současně nic nevymazuje. Není tedy knihovní žádost o vklad práva zástavního pro náhradní nárok obsahem rozvrhového usnesení odůvodněna (§§ 94 čís. 3 a 97 anal. kn. zák. a komentář Dr. Bartsche k rak. knih. zák. § 56) a nemůže proto žádaný knihovní vklad býti povolen. Na názoru zde vysloveném nemůže nic měniti ta okolnost, že rozvrhové usnesení bylo i stěžovateli doručeno, neboť on nebyl podle exekučních spisů účastníkem dražebního řízení a neměl práva stížnosti proti rozvrhovému usnesení. Teprve nyní má možnost brániti se proto náhradnímu nároku a má příležitost hájiti svých práv.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu.

#### D ů v o d y:

Již v rozhodnutí čís. 7564 sb. n. s. bylo vysloveno, že s jedné strany nemůže býti založení náhradního nároku podle § 222 ex. ř. napadeno vlastníkem spoluzavazené, avšak v dražbě neprodané nemovitosti, a že vlastníku této nemovitosti není ani v dražebním řízení přiznáno právo účastníka tohoto řízení, ale že s druhé strany nemohou býti určením náhradního nároku dotčena práva vlastníka neprodané nemovitosti. Z řečeného plyne, že jest nezávažným, že k rozvrhovému roku nebyl pozván tehdejší vlastník mlýna č. 40 František V., za to však je závažným, že aspoň rozvrhové usnesení bylo doručeno Františku K-ovi mladšímu, který se mezi tím stal vlastníkem nemovitosti v dražbě neprodané a že tento nepodal recurs do rozvrhového usnesení, pokud v něm byl stanoven náhradní nárok. V důsledku toho, že k založení náhradního nároku dochází bez účastenství vlastníka neprodané nemovitosti, jest rozvrhové usnesení, v němž stanoven jest náhradní nárok, pokládati za listinu na základě jejíhož obsahu jest s formálního hlediska (§ 94 knih. zák.) zásadně přípustné povoliti vklad práva zástavního za náhradní nárok bez ohledu na to, zda ten, kdo jest v knize pozemkové v čase zápisu zapsán jako vlastník, snad má hmotněprávní námitky proti vkladu tohoto práva zástavního, jinými slovy, za tohoto stavu věci nemůže knihovní soudce, který při povolování knihovních zápisů neřeší otázky hmotněprávní, vzhledem k obsahu rozvrhového usnesení, na jehož podkladě se o vklad žádá, a vzhledem ku knihovnímu stavu (§ 94 čís. 1, 3 a 4 knih. zák.) míti příčinu, by nepovolil žádaný vklad na neprodanou nemovitost. Ale jde nyní o otázku, v jakém pořadí se tento vklad vzhledem k stavu knihovnímu může státi. Usnesením tohoto soudu ze dne 3. dubna 1928, v této exekuční věci vydaným, bylo již rozhodnuto, že se tak nemůže státi v pořadí čtyř pohledávek hromadné sirotčí pokladny v L., jichž ne-

poměrné uspokojení z nemovitosti v dražbě prodané zavedlo podnět ke vzniku náhradního nároku, ježto v době, kdy byla podána žádost o vklad práva zástavního pro náhradní nárok, byly tyto pohledávky již vymazány. Zbývá otázka, zda se tak může státi aspoň v běžném pořadí, o jakýž vklad nyní věřitelka žádá. Již v rozhodnutí čís. 504 sb. n. s. bylo vysloveno, že v případech, kde před vkladem náhradního nároku na neprodanou nemovitost dojde k výmazu práva zástavního za simultánní pohledávku, na niž bylo nepoměrně více přikázáno v dražebním řízení, lze na neprodané nemovitosti povolit nový zápis v běžném pořadí. Vůdčí zásadou pro uspokojení simultánních pohledávek jest totiž poměrné jich přikázání (§ 222 druhý odstavec ex. ř.); exekuční řád se tu přidržel v podstatě § 37 konk. řádu ze dne 25. prosince 1868, čís. 1 ř. zák. z roku 1869. Žádá-li však věřitel, by byl zaplacen v jiném poměru, jest mu vyhověti, ale zákon poskytuje následujícím oprávněným, kteří tím utrpí újmy, k jich návrhu ochranu způsobem uvedeným v třetím odstavci § 222 ex. ř. v případech, prodají-li se dražbou všechny spoluzavazené nemovitosti, a způsobem uvedeným ve čtvrtém odstavci téhož §, zřízením náhradního nároku, v případech, nebyly-li dražbou prodány všechny spoluzavazené nemovitosti, při čemž zároveň v první a druhé větě tohoto čtvrtého odstavce § 222 stanoveny jsou zásady pro výpočet tohoto nároku. A teprve po té, když zákon zásadně již přiznal následujícím oprávněným ochranu vyličeným způsobem, stará se zákon o účinné knihovní zajištění náhradního nároku, stanově v třetí větě čtvrtého odstavce § 222, že tento nárok jest »vložití na spoluzavazených nemovitostech, které nebyly dražbou prodány, v pořadí pohledávky uspokojeného simultánního věřitele zástavního, která zcela nebo částečně byla zaplacená a spolu má býti vymazána.« Jak z doslovu této věty patrně, má zákon na mysli pravidelný případ, kde právo zástavní za simultánní hypoteku z prodaných nemovitostí nepoměrně uspokojenou zůstane na nemovitosti v dražbě neprodané i na dále váznouti až do doby, kdy bude lze náhradní nárok do knih vložit; pro tento pravidelný případ poskytl následujícím oprávněným zvlášť mocnou ochranu, zajištění v pořadí lepším než běžném. Zákon nezmiňuje se výslovně, co se má státi v případech, kde dojde k výmazu simultánní pohledávky dříve, než dojde ke vkladu náhradního nároku, kde tedy nebude lze vložit náhradní nárok v neexistujícím již pořadí simultánní pohledávky. Nesrovnávalo by se se záměrem, pro který zákon vybudoval právní útvar náhradního nároku, kdyby v těchto případech bylo naprosto vyloučiti účinnost ochrany, kterou zákon následujícím oprávněným v první a druhé větě zmíněného odstavce již zásadně propůjčil. Vždyť zákon pro zřízení náhradního nároku stanovil jen jednu podmínku, že dojde k nepoměrnému uspokojení simultánního věřitele z některé ze spoluzavazených nemovitostí na újmu následujících oprávněných. Proto jest vykládati poslední větu zmíněného odstavce tak, že zákon jen k další lepší a účinnější ochraně následujících oprávněných připouští zajištění náhradního nároku v lepším pořadí, než běžném, ale ovšem jen v tom případě, když současně se vkladem náhradního nároku bude vymazána simultánní pohledávka, že však v případech, kde simul-

tánní pohledávka byla již dříve vymazána a její pořadí již neexistuje, jest následující oprávněné chrániti aspoň způsobem podle přítomného stavu knihovního možným, totiž knihovním zajištěním v běžném pořadí. Bylo proto dovolacímu rekursu vyhověti, jak se stalo. Z vylíčeného stavu věci jest patrné, že jest nezávažným, že L-ská záložna nežádala výslovně při rozvrhovém roku, v jakém pořadí má býti náhradní nárok vložen; stačilo, že žádala, by bylo jednáno podle § 222 ex. ř.

### Čís. 8338.

**Nejde o nárok veřejnoprávní, odkázaný na zemský civilní soud v Praze (zákon ze dne 2. listopadu 1918, čís. 4 sb. z. a n.), domáhá-li se na státu náhrady peníze, zaplaceného za závazky národního výboru ten, kdo byl pověřen finanční správou a likvidací zemského národního výboru.**

(Rozh. ze dne 26. září 1928, R II 304/28.)

Žalobce převzal po státním převratu roku 1918 řízení národního výboru za souhlasu ústředních orgánů Československé republiky a učinil jako takový různá vydání, jež byla shledána při revizi účelnými. Ježto československý erár odmítl žalobci náhradu těchto vydání, domáhal se jich zaplacení na eráru žalobou, zadanou na zemském soudě v Brně. Žalovaný erár vznesl námitku místní nepřislusnosti, ježto prý jde o nárok veřejnoprávní, jež jest vymáhati na zemském soudě v Praze podle zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 4 sb. z. a n. Soud první stolice vyhověl námitce místní nepřislusnosti a žalobu odmítl. Rekursní soud zamítl námitku místní nepřislusnosti. **Důvody:** Pro posouzení otázky příslusnosti jest směrodatným obsah žaloby, po případě další skutkový žalobcův přednes, pokud nebyl nepřipustný. Podle toho, co v tomto sporu uvedl žalobce, k odůvodnění svého nároku proti žalovanému eráru nelze souhlasiti s napadeným usnesením, že žalobce založil svůj nárok na veřejnoprávním důvodu. Domáhat se zažalovaného peníze proto, že prý jej, ať již k příkazu, ať bez příkazu, za národní výbor vynaložil (§§ 1015, 1035 a násl. obč. zák.) a že zaplatil něco, co by podle zákona měl hraditi sám stát (§ 1042 obč. zák.), jež ostatně považuje za dlužníka také z důvodu § 1409 obč. zák. Uplatňuje tedy soukromoprávní nároky, k jichž projednávání je dovolaný soud příslušným.

**N e j v y š š í s o u d** nevyhověl dovolacímu rekursu.

### Důvody:

Z toho, že zemský národní výbor obstarával veřejnou správu, nelze dovoditi, že nárok vymáhaný žalobou a opřený o soukromoprávní předpisy §§ 1015, 1035 a 1042 obč. zák. jest veřejnoprávním. Po skutkové stránce založen byl nárok jen na tvrzení, že žalobce zaplatil ze svého